

Mednarodno sodelovanje med centralnimi bankami: najboljše prakse v ESCB

Ta dokument o najboljših praksah je pripravila Delovna skupina za sodelovanje centralnih bank pod okriljem Odbora ESCB za mednarodne odnose. V delovni skupini delujejo zaposleni vseh centralnih bank iz ESCB, ki so v svojih institucijah zadolženi za to, da na strokovni in vodstveni ravni koordinirajo sodelovanje s centralnimi bankami zunaj EU. Ker se ta dokument osredotoča na strokovno sodelovanje med centralnimi bankami ESCB in centralnimi bankami zunaj EU, ne zajema sodelovanja znotraj ESCB in sodelovanja na področju denarne politike.

Uvod

Sodelovanje med centralnimi bankami je uveljavljena praksa, ki se je začela že z vzpostavitvijo mednarodne mreže glavnih centralnih bank v prvi polovici prejšnjega stoletja oziroma natančneje z ustanovitvijo Banke za mednarodne poravnave leta 1930.

Sodelovanje med centralnimi bankami zajema široko paleto dejavnosti, katerih oblika in geografski poudarek sta se z leti spreminjala. Tako sta na poudarek in obliko sodelovanja med centralnimi bankami še posebej vplivala ustanovitev ekonomske in monetarne unije ter širitev EU, pa tudi dogajanja na svetovni ravni.

Sodelovanje centralnih bank članic ESCB, ki ga sestavljajo ECB in nacionalne centralne banke vseh držav članic EU, se večinoma ravna po potrebah in ga torej lahko razumemo kot odziv na konkretne zahteve.

V tem dokumentu so opisane najboljše prakse, ki osvetljujejo razloge za sodelovanje, oblike sodelovanja in načela, ki jih ESCB uporablja pri sodelovanju med centralnimi bankami.

Razlogi za sodelovanje

Poslanstvo sodelovanja centralnih bank članic ESCB – tako na posamezni kot skupni ravni – je krepiti povezave s centralnimi bankami zunaj EU ter spodbujati dobre centralnobančne in nadzorniške prakse, s tem pa prispevati k denarni in finančni stabilnosti. Omenjene dejavnosti so usmerjene predvsem na centralne banke in nadzorne organe iz držav v razvoju in nastajajočih tržnih gospodarstev.

Nacionalne centralne banke, ECB in ESCB v tem okviru skupaj sodelujejo s centralnimi bankami iz držav v razvoju in nastajajočih tržnih gospodarstev, pri čemer razpravljajo o centralnobančnih politikah in praksah ter s tem krepijo obojestransko poznavanje ekonomskega in finančnega dogajanja. Sodelovanje je obenem tudi forum za države kandidatke EU, saj jih podpira pri krepitvi institucionalne zmogljivosti, ki poteka v okviru njihovih priprav na vstop v ESCB.

Nacionalne centralne banke se odzivajo tudi na že vzpostavljene vezi, ki jih imajo njihove države s centralnimi bankami zunaj EU, in z njimi delijo izkušnje, ki so jih pridobile pri opravljanju nalog v okviru svojih pristojnosti.

Prakse

Za sodelovanje centralnih bank članic ESCB velja nekaj načel:

Načelo št. 1: Svetovna denarna in finančna stabilnost

Sodelovanje centralnih bank je namenjeno predvsem prenosu znanja. Ko dajo centralne banke članice ESCB svoje znanje na razpolago tudi drugim centralnim bankam, s tem prispevajo h krepitvi denarne in finančne stabilnosti v svetovnem merilu.

Načelo št. 2: Ustvarjanje povezav

Za kakovostno in koristno sodelovanje sta ključnega pomena vzpostavljanje in ohranjanje tesnih strokovnih povezav. ESCB je zato prek sodelovanja centralnih bank v preteklih letih oblikoval partnerstva z denarnimi in finančnimi nadzornimi organi po vsem svetu.

Načelo št. 3: Odprtost in spoštovanje

ESCB s svojimi partnericami sodeluje v duhu odprtosti in spoštovanja. Za vse medsebojno delovanje veljajo vzajemno razumevanje in zaupanje, zavedanje o kulturnih razlikah ter odprtost za ideje in mnenja.

Načelo št. 4: Učinkovitost

Članice ESCB preudarno upravljajo vse vire ter spodbujajo dobre in stroškovno učinkovite rešitve, pri tem pa za vse faze projektnega cikla uporabljajo načela dobrega načrtovanja. Znotraj ESCB se ugotovijo in – kolikor je mogoče – tudi preučijo vse sinergije in ekonomije obsega, ki bi lahko bile plod sodelovanja med centralnimi bankami. Če je le mogoče, se išče izboljšanje učinkovitosti, povezane z uporabo novih digitalnih platform in orodij.

Načelo št. 5: Trajnost

Sodelovanje bank članic ESCB je namenjeno doseganju trajnostnega vpliva oziroma temu, da se rezultati sodelovanja ohranijo še tudi po tem, ko se konkretne dejavnosti v okviru sodelovanja že zaključijo. Dejavnosti so zato vezane na konkretne potrebe in so povsem prilagojene potrebam partnerskih centralnih bank, s čimer se zagotavlja njihova vključenost. Pri tem se ustrezno upošteva zmožnost institucije prejemnice, da omenjene rezultate sprejme in jih vključi v svoje delovanje.

Načelo št. 6: Ovrednotenje

Sodelovanje centralnih bank članic ESCB po potrebi zajema tudi dejavnosti, kot so mehanizmi za spremljanje, poročanje in pošiljanje povratnih informacij, ki so namenjeni preverjanju dejavnosti in ocenjevanju njihove relevantnosti, učinkovitosti, uspešnosti, trajnosti in končnega učinka. Na ta način sodelujoče centralne banke pridobijo informacije o tem, kako dejavnosti v prihodnje še okrepiti.

Oblike sodelovanja

Ker obstajajo različni nacionalni pristopi, je sodelovanje med centralnimi bankami lažje opisati z naborom nazornih primerov kot s splošno definicijo. Bistvo sodelovanja med centralnimi bankami je zajeto v spodnjih primerih:

- kontakti na najvišji ravni in razprave na ravni, kjer se oblikuje denarna politika (kot so konference in dvostranska srečanja med člani svetov);
- medsebojne razprave na ustrezni ravni;
- seminarji, delavnice, usposabljanja in drugi izobraževalni dogodki, med drugim tudi na temo inovativne tehnologije, ki se jih udeležujejo predstavniki in predstavnice centralnih bank z vseh koncev sveta;
- namenski strukturirani programi (srednjeročni do dolgoročni) za podporo vzpostavljanju institucij in oblikovanju politike oziroma redne misije na tehnični ravni ali na ravni politike;
- usklajevalne dejavnosti za pridobivanje zunanjega financiranja (npr. projekti, ki jih financira EU), ki bodisi izhajajo iz dvostranskih izmenjav bodisi temeljijo na sporazumih z drugimi centralnimi bankami ali institucijami (npr. mednarodne finančne institucije, institucije EU, vlade);
- širok nabor drugih dejavnosti, kot so izmenjave in premestitve zaposlenih, obiski, video oziroma telefonske konference, izpolnjevanje vprašalnikov.